

NATURA 2000-GEBIED: 060 STELKAMPSVELD
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 22 MEI 2019

Aanwezig namens Provincie

Aanwezig namens Terreinbeheerder:
Overige aanwezigen

Datum bezoek:

22 mei 2019

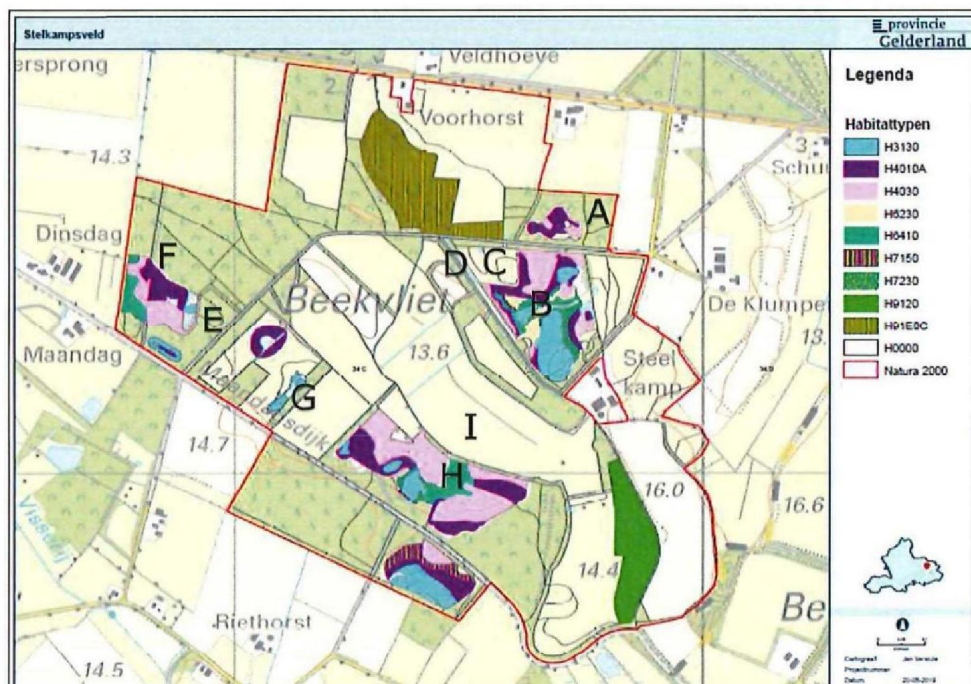
Doel

Het jaarlijkse veldbezoek is in het kader van het PAS uitgevoerd om de vinger aan de pols te houden m.b.t. zichtbare ontwikkelingen. Centraal staat daarbij de vraag of er ontwikkelingen zijn die afwijken van datgene waar in de gebiedsanalyse van uit is gegaan.

Als voorbereiding op het veldbezoek zijn de gebiedsanalyse en het verslag van vorig jaar bestudeerd. Aan de beheerders is gevraagd eerder in het veld waargenomen signalen bij het veldbezoek in te brengen.

Bevindingen

Alle habitattypen met uitzondering van de bossen (H91E0C Vochtige alluviale bossen en H9120 Beuken- eikenbossen met hulst) zijn bezocht. Staatsbosbeheer geeft aan dat er in de kwalificerende boshabitattypen sinds vorig jaar geen nieuwe ontwikkelingen hebben plaats gevonden. Op kaart zijn de bezochte locaties aangegeven met letters. De habitattypen Zwak gebufferde vennen (H3130), Vochtige heiden (H4010A), Droge heiden (H4030), Heischrale graslanden (H6230), Blauwgraslanden (H6410), Pioniersvegetaties met snavelbiezen (H7150) en Kalkmoerassen (H7230) komen voor in een gradient waarbij, net als in 2017 en 2018, het geheel is bekeken en niet elk habitatype afzonderlijk.

Bij **locatie A** ligt een mozaïek van habitattypen Droge heide (H4030) en Vochtige heide (H4010A). Een deel van het bos rondom de heide is al omgevormd naar heide (M3), een deel moet nog worden omgevormd. Bij het omvormen staat systeemherstel voorop, maar ook is het van belang om het landschappelijke karakter te behouden, de variatie tussen open en dicht. Het voorstel is om prominente bomen te behouden (bij voorkeur Zomereiken) en zaadbomen van soorten die sterk uitzaaien (Berk, Grove den en een incidentele Amerikaanse vogelkers) zoveel mogelijk te verwijderen. Daarnaast is de wens om ook Vuilboom/Sporkehout en Lijsterbes zoveel mogelijk te sparen. De boswerkzaamheden worden dit najaar uitgevoerd.

Vennen, vochtige heiden en graslanden

Het oude reservaat (**locatie B**) bevat een bijzondere gradiënt met verschillende habitattypen en is als geheel bekeken. De oppervlakte en kwaliteit van meerdere habitattypen staat nog altijd onder druk van verzuring, vermesting en verdroging. De voorziene hydrologische herstelmaatregelen (M1) moeten leiden tot verbetering en staan gepland voor het najaar van 2020.

Niet alleen staat het gebied onder druk door abiotische factoren, maar ook recreanten zorgen voor verstoring en vermesting in het terrein. Er loopt een prominent onofficieel pad dwars door de kwetsbare vegetaties. Daarnaast liggen er takken in de vennen en liggen er uitwerpselen van honden over het terrein verspreid. Om negatieve invloed op de habitattypen tegen te gaan is het van belang om de recreatiedruk meer te reguleren in dit deel van het gebied. Suggesties van manieren om dit te realiseren zijn zoneren, het sturen op gebruik maken van de nieuwe aan te leggen parkeerplaatsen Beekvliet en Lebbenbrug, een deel van het reservaat afsluiten maar wel beleefbaar maken door middel van bijvoorbeeld een vlonderpad aan de zuidkant en gecombineerd met meer handhaven dat mensen niet van de paden afwijken. En indien er interesse is met excursies met de boswachter.

In het kader van het monitoren van abiotische parameters is het peilbuizen meetnet uitgebreid. Samen met de vegetatiemonitoring geeft dit inzicht in veranderingen in de gradiënten en de ligging van de verschillende habitattypen.

In het Heischraal grasland (H6230) (**locatie B**) komen naast de bijzondere soort Valkruid ook Vetblad en Blauwe knoop voor.

Nabij **locatie C** is het bramenstruweel van belang voor de populatie Boomkikkers en Kleine ijsvogelvlinders. Het is dan ook de wens om deze struwelen te behouden. Een aandachtspunt is wel de verspreiding van Amerikaanse vogelkers. Zaadbomen en zo mogelijk zaailingen van deze soort dienen uit het struweel verwijderd te worden.

In een deel van het grasland op **locatie C** wordt in het kader van het systeemherstel de fosfaat houdende bovengrond afgegraven en wordt deze met "schoon" zand aangevuld. Dit ondanks dat er een vrij goed ontwikkelde graslandvegetatie aanwezig is met enkele bijzondere soorten, zoals Gevlekte orchis. Naar verwachting kan de vegetatie zich na uitvoering van deze herstelmaatregel zich ontwikkelen van beheertype Kruiden- en faunairijk grasland (N12 02) naar Nat schraalland (N10 01). De herstelmaatregelen staan gepland voor het najaar van 2020.

De sloot die het oude reservaat verbindt met de Oude beek (**Locatie D**) blijft behouden en is voorzien van stuwen om de waterstand in het gebied nog enigszins te kunnen reguleren. Van belang is daarbij de afvoer van grote hoeveelheden regenwater.

Op **Locatie E** bevond zich bos dat omgevormd is naar heide (M4 omvormen bos (geheel of gedeeltelijk naar schraalland en heide)). Het reeds omgevormde deel zal dit najaar verder worden uitgebreid rondom het Entelsveld. Een gedeelte van het bos zal echter blijven staan i.v.m. de aanwezigheid van horstbomen en groeiplaatsen van Grote Keverorchis (**Locatie F**). Ook een gedeelte van de Elzenwal aan de westzijde blijft behouden. Gedeeltelijk zal de wal doorbroken worden om de natuurlijke laagtes met elkaar te verbinden waardoor regenwater afgevoerd kan worden.

Het areaal Blauwgrasland (H6410) lijkt in werkelijkheid kleiner dan op de habitattypenkaart staat weergegeven. De vegetatiekartering die dit jaar en volgend jaar wordt uitgevoerd moet uitwijzen of de begrenzingen nog kloppen. Op basis van deze nieuwe vegetatiekartering gaat de provincie de habitattypenkaart actualiseren.

De bosstrook aan de oostzijde (hoek Muldersweg en de Maandagsweg) moet sterk gedund worden. Met name de naaldhoutsoorten moeten er uit. Hierdoor ontstaat er een meer open verbinding.

De (kunstmatige) wal bij **locatie G** vormt een barrière voor het hydrologisch systeem en zal daarom verwijderd worden. Belangrijk is om hierbij rekening te houden met de populatie boomkikkers.

In 2018 was bij **locatie H** sprake van een teveel aan zand in de gedempte greppel, waardoor een grondwallepje was ontstaan. Het zand is hier afgelopen jaar ingeklonken, waardoor geen sprake meer is van een wallepje en het dus niet meer nodig is dat hier grond moet worden verwijderd. Een aandachtspunt in het bestek en vooral beheer is de afvoer van regenwater, stagnatie is ongewenst.

In het omgevormde perceel bij **locatie I** wil Staatsbosbeheer graag maaisel inbrengen uit een nabijgelegen referentiegebied. Belangrijk is dat voorafgaand aan het inbrengen van maaisel de zaailingen van wilg worden teruggedrongen middels maaien en afvoeren. De ontwikkeling van de ingerichte percelen gaat geleidelijk aan de goede kant op.

Veldbezoek is dit jaar speciaal stilgestaan bij mogelijke effecten van de grote droogte in 2018. In deze droge zomer lijkt vooralsnog nog mee te vallen. Een voorbeeld is het areaal Vlozegge dat er is gebleven, maar in de vergelijkbare droogteperiode in de jaren 1960 drastisch was afgenomen. Ook dit jaar en komend voorjaar opnieuw een grote droogteperiode optreedt kan dit probleem voor de populatie boomkikkers in het gebied, doordat het areaal voortplantingswater dan drastisch afneemt.

Conclusies

Bevindingen 2019

De habitattypen in het Natura 200-gebied laten een beeld zien dat overeenkomt met de gebiedsanalyse. De druk door met name verdroging en verzuring blijft aanwezig. Verder zijn de bevindingen als volgt:

- De habitattypen in het oude reservaat hebben last van hoge recreatiedruk. Het is van belang om de recreatie hier te reguleren en daarmee de druk te verminderen.
- Het effect van de droogte van 2018 lijkt mee te vallen. Aandachtspunt is dat wanneer komende jaren opnieuw grote droogte perioden voorkomen, dit problemen kan geven voor de boomkikkerpopulatie door gebrek aan voortplantingswateren in meerdere jaren.
- Op basis van de nieuwe vegetatiekartering die nog plaats moet vinden, zal provincie Gelderland de habitattypenkaart actualiseren.
- Belangrijk bij locatie H is de inpassing van regenwaterafvoer bij de inrichting, om stagnatie en verzuring te voorkomen. Staatsbosbeheer neemt dit als aandachtspunt mee bij de invulling van de te nemen maatregelen.

Bevindingen uit verslag 2018 en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2019

- Ter hoogte van locatie H is in het verleden een greppel gedempt, waarbij wat teveel zand is ingebracht. Bij de uitvoering van maatregelen in 2019 is het van belang dat ter hoogte van de slenk, het grondwallepje wordt weggenomen om stagnatie achter de grondwal te voorkomen.
2019: bij het veldbezoek blijkt dat de grond is ingeklonken en er daardoor geen sprake meer is van een grondwallepje. Dit actiepunt is daarmee vervallen.
- Ten zuiden van de Maandagsdijk is er veel opslag van Ruwe berk en Grove den in de heide.
2019: Staatsbosbeheer heeft de opslag verwijderd. Deze ligt nu opgestapeld in een greppel. Intern wordt nagegaan of deze stapel opslag nog verwijderd wordt.
- 2017: Om de ontwikkeling van gewenste soorten te stimuleren bij al ingerichte percelen, dient maaisel te worden opgebracht vanuit een referentiegebied (actie Staatsbosbeheer).
2018: Staatsbosbeheer bespreekt intern op welke wijze ze de ontwikkeling van doelsoorten willen stimuleren.
2019: Staatsbosbeheer heeft besloten de ontwikkeling te stimuleren door middel van maaien en afvoeren van ongewenste soorten (wilg opslag) en inbrengen van maaisel uit een nabij gelegen referentiegebied.
- 2017: Van de greppeltjes nabij het zwak gebufferde ven in het noordoosten en het blauwgrasland in het zuiden, dient na uitvoering van de hydrologische maatregelen te worden beoordeeld of ze moeten worden gedempt.
- 2018 en 2019: Conclusie blijft overeind.
- 2017: de bosrand met bijbehorende vegetatie en bovengrond die is blijven liggen bij het verwijderen van het bos in het westen (Entelsveld), moet nog worden verwijderd zodat de gradiënt niet meer wordt onderbroken (actie Staatsbosbeheer).
2018 en 2019: Is nog niet uitgevoerd, wordt meegenomen wanneer het maatregelenplan wordt uitgevoerd.

Dit verslag is vastgesteld door:

Handtekening

(datum)
10-10-2019

Handtekening

(datum) Provincie Gelderland
16-10-2019